

Oppdrag 179 - Oppdrag 179 til Helsedirektoratet om vurdering av smittevernprotokoller for internasjonale idrettsarrangementer – tilleggsoppdrag til oppdrag 155 del 2 – frist innen 25/9 kl 15:00

Oppdrag

Det vises til oppdrag 155 med vedlagt liste samt til svar på oppdrag 155 del 2 øvrige internasjonale idrettsarrangementer. FHI og Helsedirektoratet vurderer at ev. unntak for øvrige internasjonale idrettsarrangementer bør pålegge aktørene å følge samme testregime som beskrevet for arbeidsreisende fra EØS/Schengen-land, på samme måte som for unntaket for toppfotball. Det anbefales videre at NIF /særforbundene utarbeider en generisk smittevernprotokoll, inspirert av UEFA-protokollen, men tilpasset mangfoldet av særforbund og ulike idretter. FHI og Helsedirektoratet tilbyr seg å gi innspill til en slik protokoll.

Som det framgår av vedlagte henvendelse fra NIF av 18. september 2020 er listen over aktuelle øvrige internasjonale idrettsarrangementer høst 2020 vesentlig forkortet og den omfatter kun to særidretter; ski/nordiske grener og håndball, se nedenfor. Både for ski/nordiske grener og for håndball er det utviklet smittevernprotokoller fra hhv FIS og EHF, disse følger vedlagt. Smittevernprotokoll for Håndball-EM ettersendes 23/9.

Helsedirektoratet bes i samråd med Folkehelsedirektoratet om en smittevern faglig vurdering av *FIS Covid-19 Prevention Guidelines* og *FIS Covid-19 World Cup Risk Management and Testing Protocol* og av *Covid-19 Concept and Guidelines for EHF European Club Competitions* samt av smittevernprotokoll for Håndball-EM til bruk ved planlegging og gjennomføring av internasjonale arrangementer i Norge på en smittevernmessig tilfredsstillende måte, samt ved deltakelse av norske utøvere i internasjonale idrettsarrangementer utenfor Norge. Det tilrås at det etableres dialog med NIF og respektive særforbund for nødvendige avklaringer og for mulige tilpasninger til norske forhold ved arrangementer i Norge.

Nærmere om smittevernprotokollene:

For ski/nordiske grener: *FIS Covid-19 Prevention Guidelines* og *FIS Covid-19 World Cup Risk Management and Testing Protocol*.

FIS WC i nordiske grener på Lillehammer og ev. på Beitostølen vil være basert på *FIS Covid-19 testprotokoll* og *FIS Guidelines for World Cuprenn*. Dette omfatter områdene; Ankomst og transport; Hotell; Arena, løyper og bakker; Smittesporing og beredskap; og generelt.

For håndball: *Covid-19 Concept and Guidelines for EHF European Club Competitions*.

Smittevernprotokollen for Håndball-EM i Trondheim er under utvikling og vil ettersendes. Protokollen er basert på EHF's klubbprotokoll, og denne vil i dialog med kommuneoverlegen i Trondheim justeres slik at den tilpasses et mesterskapsformat. I denne protokollen vil i tillegg følgende punkter vurderes:

- Eventuelt behov for tester ut over én før avreise og test 1 og 2 etter ankomst Norge
- Eventuelt behov for fullstendig isolasjon av lagene fra start til slutt i mesterskapet.
- Tilsvarende for arrangementspersonalet samt de som er tett på laget
- Transport Danmark-Norge for de tre lagene som kvalifiserer seg for finalespillet.
- Forholdet til ansatte på hotellet der lagene bor.

Aktuelle internasjonale idrettsarrangementer høst 2020

Ski/nordiske grener

- FIS World Cup i nordiske grener på Lillehammer (4.-6. desember)
- I tillegg er det en mulighet for at FIS World Cup arrangeres på Beitostølen (11.-13. desember)

Håndball

- EM for kvinner (3.-20. desember) i Trondheim
- EM-kvalifisering for menn: Norge-Hviterussland (7. januar 2021) og Hviterussland-Norge (10. januar 2021)
- EHF Champions League kvinner: Vipers-Rostov Don (bortekamp 24.10.2020, hjemmekamp 21.11.2020)
- Europacup menn: Elverum-MC Meshkov Brest (hjemmekamp i Norge 28.10.2020, bortekamp i Hviterussland 03.12.2020)

I tillegg kommer et mulig omfang av Europa-cup-kamper i håndball der motstanderen ikke er klar ennå. Som for fotball vil det være avhengig av hvem som går videre og hvilke lag som trekkes. Det vil dreie seg om mellom 0-14 kamper der norske lag vil kunne møte motstand fra utenfor EØS-området.

Folkehelseinstituttets vurdering

Smitteverntiltak i toppidrett

Ved besvarelsen av oppdrag 179 ser Folkehelseinstituttet behov for å presisere tidligere innspill knyttet til oppdrag 155-2, se innledende avsnitt. Disse vurderingen vil fortsatt gjelde for oppdrag 179.

Det vises til Helsedirektoratets og Folkehelseinstituttets svar på oppdrag 155 del 1 med frist 7. september 2020. I dette oppdraget var Folkehelseinstituttets vurdering at smitteverntiltakene skissert av NFF og UEFA var smittevernfaglig tilfredsstillende. FHI vurderte også at avvikling i henhold til UEFA-protokollen ville redusere risikoen for importsmitte/smittespredning ved avvikling av kamper innen toppfotball med internasjonal deltakelse betydelig, men ikke fjerne denne helt. FHI anbefalte at innreisende både fra "røde" EØS/Schengen-land og fra områder utenfor EØS/Schengen i forbindelse med kampene, burde følge samme regime som for arbeidsreisende fra EØS-/Schengen-områder dersom de skulle unntas karanteneplikten. Det ble imidlertid presisert at slike unntak

smittevern faglig sett er mindre problematiske når det dreier seg om få unntak, men hvis dette vil gjelde i mange situasjoner og for mange innreisende vil det kunne utgjøre en risiko for økt importsmitte.

Folkehelseinstituttets anbefaling er at dersom det skal gis unntak fra 10-dagers karanteneplikt for innreise fra ikke-EØS-/Schengenland for utøvere innen toppidrett i forbindelse med idrettsarrangementer med internasjonal deltakelse, bør utøverne det gjelder underlegges samme test-regime som beskrevet for arbeidsreisende fra EØS-/Schengenland. Dette er som nevnt den samme anbefalingen som ble gitt for toppfotballen som ble vurdert i del 1 av oppdrag 155. De forskriftsfestede reglene knyttet til dette test-regimet innebærer at de skal testes etter ankomst og holde seg i karantene til negativt svar foreligger. De bør ikke få unntak fra denne karantenen, men overholde denne strengt. Deretter skal de testes igjen etter minimum 48 timer, men tidligst 5 dager etter ankomst Norge. De skal være i fritidskarantene mellom svar på test 1 og test 2, men vil kunne delta i konkurranser og trening i løpet av denne tiden.

Generelt lever toppidrettsutøvere et restriktivt liv når det gjelder smittevern for både å kunne prestere på topp og unngå infeksjoner som fører til avbrudd fra trening/konkurranser. Det er derfor trolig lavere smitterisiko forbundet med denne gruppen, men det kan oppstå smitterisiko forbundet med reise og tilstøtende aktiviteter rundt konkurransesituasjonen. Det er også viktig å ta i betraktning at personer i støtteapparatet som er nært på utøverne over tid må inkluderes i en slik risikovurdering, og at tiltak som beskrevet for utøverne også må gjelde for dem. Innkvartering og boforhold, slik som for eksempel delte soverom, har vist seg å kunne utgjøre en høy smitterisiko. Det har vært flere store utbrudd (>100 tilfeller) utenlands knyttet til dette.

Innen toppfotballen har NFF lagt opp til at alle kamper med internasjonal deltakelse skal følge UEFAs *Return to Play Protocol*. Protokollen beskriver et svært omfattende smittevernregime rundt avviklingen av alle kamper i regi av UEFA. Dette inkluderer testing av alle spillere og støtteapparatet før kampen og testing til fastlagte tidsfrister. Det beskrives også forhold og anbefalinger rundt hvordan reise til/fra vertsland for kampen, øvrig transport i forbindelse med kamp/trening, innkvartering av spillere mv. skal gjennomføres. De basale smittevernreglene, som sosial distansering og isolering straks man får symptomer på covid-19 samt selve kampavviklingen, er også omtalt.

Grunnet bredden og diversiteten i NIF/ulike særforbund, som har varierende størrelse på støtteapparatet, blir det ikke realistisk å legge til grunn UEFAs *Return to play protocol*. FHI anbefaler derfor at NIF/særforbundene selv skisserer utkast til en generisk protokoll som kan gjelde for planlagte idrettsarrangementer med internasjonal deltakelse høsten 2020, jfr liste over idrettsarrangementer i vedlegget. FHI kan deretter bistå med innspill til en slik protokoll. Protokollen bør vektlegge boforhold/innkvartering av lag/støtteapparat/dommere og andre delegater, transport, rammer for fritidskarantene, testeregime for både spillere og støtteapparat etter ankomst Norge og øvrige situasjoner under oppholdet som kan representere en smitterisiko eller som det er nødvendig med retningslinjer for. For øvrige tiltak, slik som for eksempel hygienetiltak, vil det være idrettsveilederens anbefalinger som må legges til grunn. NIF/særforbundene kan ta utgangspunkt i UEFAs *Return to play*

protocol, men fordi denne er svært omfattende har og FHI følgende innspill til elementer som vi mener er mindre relevante:

- For veldig mange av de spesifikke punktene som er omtalt, slik som kamper innendørs, bruk av ballgutter/jenter, presse, bruk av offentlig kommunikasjon mv. vil det være tilstrekkelig å vise til nasjonalt gjeldende smittevernanbefalinger og covid-19-forskriften som blant annet regulerer tilstedeværelse av tilskuere og andre begrensninger ved arrangementer.
- For flere av punktene (for eksempel garderobes) vil det også holde å vise til gjeldende råd i idrettsveilederen som gir rammene for sosial distansering samt gjeldende hygieneråd. Ulike funksjoner i støtteapparatet omtales detaljert og kan med fordel slås sammen og forenkles.
- Punktet som omhandler dokumentasjon av tidligere gjennomgått infeksjon for å slippe testing er ikke relevant, siden man vet for lite om immuneffektene av gjennomgått infeksjon og at re-infeksjoner kan forekomme.
- Testregimet i UEFA-protokollen omfatter blant annet testing i hjemlandet før ankomst Norge. FHI mener at det relevante er testing etter ankomst til Norge. Dette vil delvis ivaretas dersom utøvere som kommer fra områder utenfor EØS-/Schengen-områder pålegges samme testregime som arbeidsreisende fra EØS-/Schengen-land. I tillegg vil det kunne være aktuelt å organisere ytterligere testing i forbindelse med idrettsarrangementene, og NIF/særforbundene bør derfor vurdere hva som er gjennomførbart og skissere et opplegg tilpasset norske forhold. Det er viktig å inkludere tidsaspekter rundt selve testingen, praktisk oppfølging av eventuelle positive testresultater (karantene/isolasjon) mv. i vurderingen.

Vurdering:

- Dersom innreisende fra land utenfor EØS-/Schengen-områder i forbindelse med deltakelse ved internasjonale toppidrettsarrangementer høsten 2020 gis unntak fra karanteneplikten, bør de pålegges å følge samme test-regime som arbeidsreisende fra EØS-/Schengen-områder, jfr covid-19-forskriftens § 6 åttende ledd.
- Smitterisikoen forbundet med å gi denne gruppen av utøvere unntak fra karanteneplikt, forutsatt at de følger test-regimet som er angitt i covid-19-forskriftens § 6 åttende ledd, vurderes som begrenset fordi dette er utøvere som til vanlig praktiserer strenge smitteverntiltak. Det vil imidlertid være en viss risiko knyttet til reise og tilstøtende aktiviteter rundt konkurransesituasjonen. Det fremgår ikke av oppdraget hvor mange utøvere som eventuelt vil komme til å omfattes av et unntak fra karanteneplikten, noe som vil kunne ha betydning for smitterisikoen tilknyttet et slikt unntak.
- NIF/særforbundene bør utarbeide en generisk protokoll som kan brukes av de norske særforbundene, enten i forbindelse med egne idrettsarrangementer der det er internasjonal deltakelse eller dersom norske utøvere returnerer fra land utenfor EØS-/Schengen-områder etter deltakelse på internasjonale idrettsarrangementer. Protokollen kan ta utgangspunkt i UEFAs *Return to play protocol*, men bør tilpasses mangfoldet av særforbund som NIF favner og norske forhold.

Kommentarer til protokollene fra FIS, EHF og NHF

Folkehelseinstituttets hovedinnvending er at protokollene fra FIS, EHF og NHF i liten grad er tilpasset norske forhold. Vi mener det er viktig at NIF og NHF/NSF utarbeider egne protokoller som er tilpasset deres forbund og planlagte arrangementer. Dette vil i større grad gi eierskap til protokollen, og vil slik vi ser det kunne gi bedre etterlevelse av smittevern anbefalingene. I svaret på Oppdrag 155 del 2 ga vi denne tilbakemeldingen, og oppga konkrete innspill om hvilke aspekter som bør vektlegges i en slik protokoll.

Folkehelseinstituttet har følgende konkrete innspill til protokollene som er vedlagt oppdrag 179:

Covid-19 Concept and Guidelines for EHF European Club Competitions & EHF Euro 2020 NOR-DEN protocol:

- I protokollen er det angitt at lagmedlemmer på et lag der man påviser et positivt covid-19-tilfelle vil regnes som nærkontakter og pålegges karantene, men at de vil kunne trene og delta i kamp dersom de avlegger negativ PCR-test. Dette er ikke i henhold til gjeldende norske retningslinjer der man etter nærkontakt med et bekreftet tilfelle er pålagt 10 dagers karantene. De norske retningslinjene er slik at karantenetiden ikke vil kunne forkortes til tross for eventuell testing i karanteneperioden. Vi understreker også at et positivt covid-19-tilfelle på ett lag vil kunne få store konsekvenser for en turnering, fordi mange både med- og motspillere samt støtteapparat vil kunne defineres som nærkontakter og dermed pålegges 10 dagers karantene.
- Avsnittet «Guidelines prior to travel»: her er det veldig uklart hva som faktisk er kravet. Dessuten er testing i hjemlandet omtalt, og på lik linje med svaret på oppdrag 155 mener vi at det er testing etter ankomst til Norge som er relevant.
- Bruk av munnbind: Anbefalingene i protokollen er ikke i henhold til norske retningslinjer – protokollen anbefaler mer utstrakt bruk av munnbind. Det er også omtale av «face shields» som ikke er et anbefalt smitteverntiltak.
- Temperaturmåling ved inngang til arena: dette er ikke ansett som et effektivt smitteverntiltak.
- Karantene og isolasjon: Dette er ikke omtalt i EHF/NHF's protokoller. Det må fremgå av protokollen at arrangør må sørge for at det finnes en plan for håndtering av mistenkte eller bekreftede tilfeller og personer i karantene.
- Rengjøring (mht kontaktsmitte): det er generelt lagt veldig stor vekt på dette i protokollene. Vi mener blant annet at det ikke er nødvendig eller realistisk å desinfisere en hel arena. Vanlig rengjøring med fokus på mer intensiv rengjøring av hyppig berørte kontaktpunkter er det som er veiledende som smitteverntiltak på området.

FIS's Prevention guidelines

Dette er et svært mangelfullt dokument som hovedsakelig omtaler helt overordnede forhold og som gir veldig lite detaljer rundt den praktiske gjennomføringen av smitteverntiltak.

Folkehelseinstituttet mener derfor at det her må det utarbeides en mer detaljert protokoll før man kan ta stilling til dette. Det er spesielt viktig å omtale isolasjon/karantene, testing, transport og innkvartering/boforhold. En del av disse aspektene er omtalt i presentasjonen NSF har laget vedrørende tilpasninger som gjøres på Lillehammer i forkant av verdenscup i desember 2020. Vi mener imidlertid at disse tiltakene må inngå som del av en protokoll. Prosedyrer knyttet til smitteutbrudd ved arrangement må også her omtales.

Delen som omhandler testing er ett av områdene der protokollen vurderes som utilfredsstillende. I FIS's Prevention guidelines er antistofftesting nevnt som mulig testmetode. I henhold til protokollen skal kravet om covid-19-testing bortfalle hvis det tas blodprøve for testing av immunitet. Antistoffmålinger gir i Norge ikke unntak fra karantene eller andre testbaserte ordninger, og dette er ikke noe som vil kunne godtas. Vi har frarådet bruk av «immunitetspass» eller lignende. Implisitt har vi altså sagt at antistoffmålinger ikke kan brukes som et korrelat for beskyttelse hos den enkelte (vi vet ikke hvilken metode som er brukt, hva betyr det, er det kryssreaksjoner i testen, er den falsk positiv, lab metode ved akkreditert lab vs hurtigtester mv.).

Helsedirektoratets vurdering og anbefaling

Viser til oversendte protokoller oversendt med oppdraget, ettersendte protokoll EHF Euro 2020 23. september og ettersendt powerpointpresentasjon og kulepunkter i e-post fra NIF i dag. Viser til tidligere besvarelser, spesielt oppdrag 155.

Helsedirektoratet er enige i Folkehelseinstituttets vurdering av mangler i protokollene. Utarbeidete dokumenter bærer ikke preg av systematisk arbeid over tid. Det er uklart hvordan de oversendte protokollene fra norsk idrett er kvalitetssikret og tilpasset norske forhold fra norsk idrett sin side og hvilket system som er bygget opp i idretten for å følge opp denne typen problemstillinger i pågående pandemi.

I tillegg til dette vil Helsedirektoratet anbefale at det utformes en plan for hva som skal gjøres ved et eventuelt smitteutbrudd i forbindelse med arrangementene. Dersom det skulle inntreffe et smitteutbrudd i forbindelse med noen av arrangementene, må planen bl.a. inneholde momenter som; innkvartering og isolering av utøvere og støttepersonell, bruk av helsehjelp og transport. Planen skal i tillegg inneholde en redegjørelse for hvordan økte kostnader knyttet til et eventuelt smitteutbrudd dekkes av arrangør eller idretten, som for eksempel en beredskapsplan for isolering av en større gruppe personer.

Utarbeidet smittevernprotokoll må være tilgjengelig og forståelig for alle nasjoner. For at protokollen skal kunne implementeres hos den norske arrangøren og alle underleverandører, anbefales det at den i tillegg er tilgjengelig på norsk.

Som anbefalt i oppdrag 155 del 2 oversendt 11. september, oppfordres det til at norsk idrett bruker interne idrettsmedisinske fagmiljøer som innehar spisskompetanse for å sikre at smittevernveiledere utarbeides på et tilfredsstillende nivå, basert på norske forhold. Som

det ble poengtert på seminaret *Norsk idrett i og etter koronapandemien*¹ 14. september jobber Olympiatoppen her systematisk og godt. Det anbefales at denne kompetansen brukes aktivt når Norge skal arrangere arrangementer for den internasjonale verdenseliten.

Som formidlet i oppdrag 155-2, anbefales det at NIF/særforbundene utarbeider en generisk protokoll som kan brukes av de norske særforbundene, blant annet i forbindelse med idrettsarrangementene omtalt i dette oppdraget. NIF kan ta utgangspunkt i UEFA protokollen, men bør tilpasse denne til mangfoldet av særforbund som NIF favner og norske forhold. Vi viser også til koronaveilederen som finnes på FHIs nettsider, spesielt til delen som omhandler testing og oppfølging av smittede og til råd for andre sektorer og yrkesgrupper. Når reviderte protokoller foreligger vil Folkehelseinstituttet, i samråd med Helsedirektoratet, gi innspill til en slik protokoll. Folkehelseinstituttet beskriver ovenfor sentrale momenter som bør være med.

¹ <https://www.nih.no/om-nih/aktuelt/aktivitetskalender/2020/norsk-idrett-i-og-etter-koronapandemien/>